

FOAIE

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 49.

Luni, 4. Decembrie.

1844.

О ВОРБЪ ПЕНТРЪ КРЕЩЕРЕ ШИ ШКОАЛЕ.

„Пѣдінъ пѣдцѣмѣтѣ дшѣ къщигъ о-
тѣл ачела дела чеѣ асемenea лѣи, каре се
сѣмече а ле дескрие виѣ тѣкълошиа лор дѣн
пѣвнтрѣ, дн кареа се афлѣ, каре се сѣмече
а ле да о idee маѣ дѣвалтѣ деспре а
лор есѣстѣнцѣ, каре вреа дн зрѣтѣ а ле
префаче идея ачeаста дн sentiment. Дар
ачела, кареѣ шѣе пѣрта къ мѣнч зпа, каре
ле спѣне исторѣи фавѣлѣсе, каре дѣн зѣ дн
зѣ ле ажѣтѣ а се demoraliza, ачела есте
вѣрватѣл лор.“ Дакъ пемѣриторѣл Гете
аѣ пѣтѣт зѣче ачeаста деспре паѣиа са, къ
атѣта маѣ зшор о vom пѣтеа зѣче шѣ поѣ
деспре а нѣстрѣ. Де къте орѣ с'аѣ пѣвлѣ-
кат дн ачестеа фѣи ромѣнѣщѣ — дела ѣви-
реа лор пѣлѣ дн мѣнзѣл де фадѣ — врепн
артѣкол пентрѣ крещере саѣ едѣкаѣие шѣ
пентрѣ шкѣле, еѣ дѣн партѣмѣ ам фост
къ чеа маѣ маре лѣаре аминте, сѣ афлѣ:
че днпѣрѣре ва продѣче дн ѣнимѣле чѣ-
тѣторѣлор днпре карѣи тѣ афлат. Днспѣ
къ дѣрере сѣнт сѣмѣт а спѣне адеврѣл,
къ ачѣа, (де алѣи тѣ сѣѣнск а зѣче) пе
кът де къ сете апѣкаѣ фѣиле дн тѣлѣ, къ
гѣнд, къ вор афла врео романѣцѣ, пе
атѣт де къ дѣспредѣ ле арѣнкаѣ ла о партѣ
— кънд копѣндеаѣ чева асемenea — зѣ-

кънд: „ѣар школастик, ѣар пентрѣ креще-
ре!“ Шѣ тогѣш фѣадѣлор Ромѣнѣ, дѣн то-
те зпѣзѣрѣле Дачѣе! Крещереа шѣ пѣмаѣ
крещереа ва фѣ дн старе а пе асѣгѣра зп
вѣиторѣш, а пе спѣла рѣѣина, прѣн кареа пеам
фѣкът зрѣдѣи шѣ анѣнѣ дн окѣи алтор па-
ѣи, къ каре копѣдѣит. Чѣне нѣ шѣе, къ
кът дѣспредѣ къзта пѣлѣ де кърѣнд дн-
сѣшѣ прѣнчѣи алтор паѣи ла сѣгѣра ро-
стѣре де пѣтеле ромѣн? Шкѣлеле шѣ пѣ-
маѣ шкѣлеле пе пот дескѣде о къраре сѣ-
гѣрѣ пентрѣ де а пе скѣзѣра днпѣлѣ де
поптатѣкѣл днпѣперек ал пѣщѣндеѣ, дн
каре орѣитѣм де кътева веамѣрѣ, шѣ а дѣа
пентрѣ де а пе фѣрѣ де ѣспѣта че чеаркъ
зпѣи ка сѣ пе топѣаскъ дн казанѣл алтор
ѣинте, десвѣркѣндѣне де ачеле дѣбъ тезаѣ-
рѣрѣ непредѣвите, каре пеаѣ пѣзѣт пѣлѣ а-
към естѣмеа, шѣ каре сѣнт атѣт де пре-
ѣюасе пентрѣ тот ѣнсѣл, каре шѣ къноаѣе
къетареа шѣшѣ сѣмте стѣма че о арѣ маѣ
пре сѣс де вѣте, адекъ де релѣе шѣ
лѣмѣлѣ. Ромѣнѣл, а кърѣи ѣнимѣ е ѣндѣ-
ферентѣ кътре ачестеа дѣбъ аверѣ стрѣвѣ-
не, че пеаѣ пѣзѣт шѣ леам пѣзѣт пѣлѣ дн
мѣнзѣл ачеста прѣн тѣте фортѣпеле веа-
кърѣлор трекъте, десвѣрачесе дѣн време де
але, шѣ атѣнчѣ чеѣ че vom рѣмѣнеа дн
зрѣтѣ, vom днѣде зша дѣнѣ дѣнсѣл.

Де арѣкѣм врео прѣвѣре асѣпра фа-
птелор оменѣи, де кѣѣтѣм ла дѣдепѣ-
рѣле че аѣ черкат оаменѣи дѣ лѣкрѣрѣле
лор, де вѣртѣрѣм дѣпѣ изѣѣореле рѣтѣчѣрѣ-
лор саѣ а вѣртѣдѣлор лор, афѣтѣм маѣ тот-
деавѣа, кѣ семѣпѣа фаптеѣ вѣне саѣ реле
дѣшѣ ѣа дѣчепѣтѣл дела о крещере дѣ-
грѣжѣтѣ саѣ пѣрѣсѣтѣ кѣ тотѣл. Ачеста
ѣ вѣ адевѣрѣ, че пѣ сѣфере дѣдоѣалѣ.

Шѣ кѣ тѣте ачестеа дѣрѣпѣа фѣекѣрѣѣ
татѣ де фаѣилѣе есте, а се ведеа дѣкѣпѣ-
дѣрат де пѣдѣе фѣѣ тѣлѣтѣмѣторѣ, де пѣдѣе
тѣлѣдѣе пѣсе дѣ калеа фѣрѣчѣрѣѣ. Че ѣ-
шор дѣшѣ дѣ сѣфлетѣл ла ѣра деспѣрѣдѣрѣѣ
вѣ астѣелѣѣ де пѣрѣпѣте, кѣре се конвѣпѣе
дѣ фапѣтѣ деспѣре морала крещере а пѣ-
скѣдѣлор сѣѣ. Шѣ ѣарѣш кѣтѣ де дѣфѣѣ-
рѣтѣоаре есте тѣрѣтеа пѣпѣтрѣ ачел пѣфѣрѣ-
чѣтѣ татѣ, кѣре се веде сѣлѣт а се деспѣрѣ-
дѣ де фаѣилѣа са, пѣ кѣреа аѣ лѣсат ѣ дѣ
чеа маѣ тѣре тѣрѣвѣрѣре! Кѣре ѣ дар кѣв-
са кѣ вѣ асеменеа пѣрѣпѣте пѣ шѣаѣ пѣтѣт
дѣпѣлѣнѣ дѣрѣпѣа? Нѣ алѣа декѣт кѣ мѣж-
лѣчеле, пѣрѣн кѣре сѣаѣ сѣлѣт а ажѣпѣе ла
ачел дар, аѣ фост кѣ тотѣл дѣн конѣрѣ.
— Че пѣте фѣ маѣ адевѣрат декѣт ачѣеа,
кѣ вѣрѣторѣѣл омѣлѣѣ, Дѣмнезеѣ, аѣ сѣдѣт
дѣ пѣпѣа фѣекѣрѣѣ фѣпѣе дѣсѣфлетѣте пѣ-
тѣпѣа де а фѣ фѣрѣчѣтѣ; шѣ дакѣ пѣ ѣ, пѣрѣ-
чѣна сѣпѣт пѣрѣпѣдѣѣ, кѣрѣѣ пѣаѣ дѣгрѣжѣт де
ачелеа мѣжлоаче, пѣрѣн кѣре пѣскѣдѣѣ лор
сѣар фѣ пѣтѣт фаче фѣрѣчѣдѣѣ. Кѣдѣ пѣрѣпѣдѣ
сѣпѣт кѣрѣѣ пѣчѣ кѣ шѣѣѣ, че ва сѣ зѣкѣ
ворѣва крещере! Пѣдѣнѣ пѣрѣпѣдѣ аѣ фост
шѣ сѣпѣт ѣарѣш, кѣрѣѣ се сѣлеск а да фѣѣ-
лор сѣѣ дѣ аѣѣ чѣѣ дѣн тѣѣ аѣ пѣрѣчѣѣѣ о
крещере кореспѣнѣзѣтѣѣре кѣ депѣлѣ тѣмпѣ-
лѣѣ дѣн кѣре тѣрѣѣм. Шѣлѣѣ сѣ пѣ фѣе фа-

мѣлѣлѣ челе тѣлѣте скѣпѣтѣте, кѣре асѣтѣѣѣ
пѣрте тѣре ажѣпѣ ла вѣшѣле алѣтора. Дѣн
че пѣрѣчѣпѣтѣ? Пѣпѣтрѣ кѣ пѣрѣпѣдѣѣ, вѣпѣѣ шѣ
стрѣѣѣѣпѣѣ, леаѣ лѣсат кѣ адевѣрат аверѣ
кѣтѣпѣпѣѣтѣѣре, скѣле пѣрѣдѣѣсе, тѣлѣдѣе де
галѣнѣѣ; дар пѣ крещере, пѣ дѣвѣдѣѣтѣрѣѣ,
пѣ ѣпѣмѣтѣ кѣлѣтѣватѣ, пѣ изѣѣрѣеа лѣѣ Дѣмне-
зеѣ шѣ а деапроапелѣѣ сѣдѣтѣ дѣ сѣфлет
дѣкѣ дѣн тѣперѣе; чѣ о стрѣкѣре а пѣра-
вѣрѣлор, о ѣпѣмѣтѣ рече, лѣпѣсѣтѣ де фѣрѣка
лѣѣ Дѣмнезеѣ шѣ о порѣпѣре кѣтѣре челе
маѣ апѣсе десѣрѣѣѣрѣѣ; дѣкѣт дѣн ачелеа
тѣкѣлоаче крѣатѣрѣѣ дѣн ал 18 ап ал вѣѣдеѣѣ
пѣ вѣзѣ алѣте, декѣт вѣн скелѣт че арѣ дѣ-
тѣпѣрѣтѣ пѣ фѣрѣпѣте сѣѣа рѣѣтѣѣдѣлор дѣн
кѣре сѣаѣ словозѣт тѣас шѣ дѣпѣпѣс де па-
тѣмѣ. Алѣдѣѣ ѣарѣш гѣѣндѣск, кѣ фѣкѣпѣдѣлѣ
вѣстѣмѣпѣте пѣрѣдѣѣсе, тѣрѣмѣдѣнѣдѣѣ дѣкѣт дѣн
ал блѣа ап ал вѣѣрѣстеѣ ла шѣкѣлѣ шѣ адѣ-
пѣндѣлѣ аверѣ, шѣаѣ дѣпѣлѣнѣтѣ дѣторѣѣа че
заче асѣпра вѣпѣѣ пѣскѣѣторѣѣѣ, шѣ се тѣрѣѣ
дакѣ вѣдѣ, кѣ дѣн фѣѣѣ лор сѣаѣ алѣс пѣдѣе
тѣрѣѣторѣѣ, кѣрѣѣ пѣрѣпѣдѣск тот че аѣ адѣ-
пѣтѣ еѣ кѣ тѣлѣтѣ остенеалѣ. Шѣде есте
дар грѣшала ачѣсторѣа? Дѣн пѣрѣжѣдѣѣеле
челе дѣрѣѣдѣчѣпѣате, кѣре дѣ дѣѣѣѣѣѣ а дѣ-
пѣрѣзна кѣ кѣѣѣтѣл: „фѣрѣчѣрѣѣ“ ѣдеѣ кѣ
тотѣл фалсе шѣ рѣтѣѣчѣтѣѣре, кѣре дѣ фак
а крѣде, кѣ фѣрѣчѣрѣеа омѣлѣѣ арѣ ста.пѣѣмаѣ
дѣн аверѣ, тѣрѣре дешартѣ, семѣѣѣе, саѣ
сѣпѣгѣр дѣн траѣѣл вѣн. Кѣндѣ тотѣш еа пѣ
есте алѣт чеѣа декѣт о пѣчѣпѣкѣ тѣлѣѣ-
тѣре дѣн пѣѣѣпѣтрѣ а сѣфлетѣлѣѣѣ, пѣрѣ-
вѣнѣтѣѣре дѣн о дѣкѣрѣдѣпѣдѣаре, кѣтѣкѣ
дѣпѣтѣ пѣтерѣлѣ пѣѣстре ам фѣкѣт тѣ-
те ачелеа че пѣ леаѣ дѣкѣтат мѣпѣтеа
чеа сѣпѣтѣѣѣсѣѣ дѣн дѣѣѣелеѣѣере кѣ та-
ма пѣтѣрѣѣ; ам дѣпѣпѣтат вѣпѣеле ѣѣ-
щѣск дѣкѣт пѣаѣ фост пѣрѣн пѣтѣпѣѣѣѣ,

ші копѣптѣнд ші спре вѣтеле алтора, ам ѡпаинтат не ал пострѣ.

Чел маї mare defect дарѣ ѡ крещереа че о дѣм пої фѣлор есте, къ пѣ ѡгрѣжим а съдї ѡ инимѣ пѣсквѣлор поштрїї рѣдѣчина тѣтлор вѣртѣдлор — ѣзвѣреа — о ѣзвѣре къ кареа съ копѣндѣ не тодї ѡменїї, прїн кареа съ воїаскъ вѣне ла тѣтѣ фѣнѣа, о ѣзвѣре не-egoїстикѣ. Пептрѣ че пѣ вѣгѣм де сеамѣ ла ѡвѣцетѣра лѣи ХС? Ел къ ворѣа чеа дїн тѣе аѣ зїс: „Ѣзвѣне не Dѣmnezeѣ песте тѣте лѣкрѣрїле шї не деапрѣпеле тѣѣ ка не тїне ѡпсѣдї.“ Нѣ ѣ дестѣл, къ вом кѣлтивї мїнтеа тїпѣрѣлѣ прїн цїнѣе, ѣар инима о вом лѣса пѣрѣсїтѣ; къчї атѣчї ва ешї дїн трѣпсѣл зп инсѣ де ачеїа, де карїї ведем шї азї ѡ мїжлокѣл пострѣ, къ аѣ прїченере фѣрте фрѣтѣсѣ, аѣерїте рарѣ, дар фѣндѣле инима стрїкатѣ, се словѣд ла челе маї апѣсе крїме шї прїн ачеа се фак неферїчїдї, деспре зпїї ка ачеїа сѣпѣ шї проверѣл: „ла зп кар де ѡвѣцетѣрѣ, тревѣе зече де мїнте.“

ѡкїпѣаскъ шї чїнева о фамїліе де ромѣнѣ богатѣ — пѣ пѣвїлѣ, — кареа аѣ трѣїт ѡпаинте де ачеаста пѣмаї къ о сѣтѣ де ані. Авереа еї тѣтѣ аѣ рѣмас фѣлор саѣ непоцїлор. Дар астѣлї е ла чеї маї тѣлцї алтѣелїѣ. Тот че аѣ адѣнат пѣрїнцїї, аѣ тѣпкат фѣїї. Фїї сѣрачї прїн сїмпѣдѣ аѣ ажѣнс ла старе, — къчї времїле ера вѣне прекѣм кредем пої — ѣар зр-машїї лор аѣ прѣпѣдїт тот. Кѣнд еѣ то-тѣш ла о алтѣ пацїе воїѣ фї ѡ старе а афла стрѣнепоцї саѣ шї маї денарте не-по-вїлї, карїї пѣ пѣмаї къ пѣаѣ тѣпкат стареа че леаѣ рѣмас дела стрѣвѣнї, чї ѡкѣ аѣ ѡтѣлцїт'о, шї стаѣ вѣн, къ шї песте о

сѣтѣ де ані се ва афла стареа ачеа неа-тїнсѣ ла непоцїї саѣ стрѣнепоцїї ачестора. Че ѣ прїчина шї ачї? Крещереа. Чеї дїн-тѣї пѣаѣ авѣт нїчї о крещере; инимѣ лор аѣ фост пїне де семетїе, ѡпѣнѣаре, де-шарте де ѣзвѣреа лѣи Dѣmnezeѣ шї а деа-прѣпелѣї, dedate пѣмаї а порѣнчї шї а тѣпка де а гата тот че леаѣ дїкат къ-рїосїтатеа саѣ фантасіа чеа ресфїратѣ; ѣар чеї дїн зрѣтѣ крескѣцїї де тїнерї ѡ фрїка лѣи Dѣmnezeѣ, ѡвѣцадї де мїчї а ѣзвї не тот омѣл, а авеа копѣтїмїре кътре тот сѣракѣл адеѣрат, а се рѣшїна де тѣл-дрїе, а пѣстра челе къщїгате, а зрѣма пїл-да челѣї че аѣ къщїгат ш. а. Съ прївїт фрацїлор ѡпрецїїр де пої шї ведї vedeа къ ам дрептате.

Маї ѡколо къчї пѣ dedѣм не прѣнчї де мїчї ла сѣпѣнере шї аскѣларе? Омѣл каре пѣ ѣ кѣлтивїт, есте аспрѣ шї прост; ѣар омѣл несѣпѣс, недїсчїпїнат есте феа-рѣ сѣлѣватїкѣ. Не чел дїн тѣѣ прїн кре-щере ѡкѣ'л маї поцї ѡдрепта, ѣар не ачест' дїн зрѣтѣ пѣмаї преотѣл къ къдел-нїца. Кѣ зп къѣнт, не кът не сѣнт де драцї прѣнчїї, не атѣта сѣ не фїе де дра-гѣ шї кѣлтивїреа инимѣї шї а дѣхѣлѣ лор; зпа фѣрѣ алта пѣаѣ адѣс нїчї одатѣ деплї-пѣ тѣлцїтїре. Съ пѣ зїтѣм, къ че се-тѣпѣм пої ѡ пѣпѣнделе инимї але фѣл-лор поштрїї, ачеа ва шї рѣсѣрї, ачеа ва креще, се ва кѣче шї ѡ зрѣтѣ ачеа се ва шї сечера. Кѣм аѣ фост семѣнда аша ва фї шї сечерїшѣл.

Нѣ ѣ не лѣме фїндѣ маї слаѣ, маї неѣтїнчїѣсѣ шї лїпсїтѣ де ажѣторїѣ — дѣпѣ кѣм зїче зп ѡвѣцат — декѣт прѣп-кѣл де кѣрѣнд пѣскѣт шї ѡкѣ недесвол-тат трѣнеце шї сѣфлетече. Шї къ тѣте

*)

ачестеа сепънца пентрѣ зп четъцап фо-
лоситорѣ патріей, пентрѣ зп мѣнтѣиторѣ
ал мѣлтора, саѣ дпн контрѣ пентрѣ о ган-
грень а статѣлѣи, пентрѣ зп тіран ал о-
менірей се афлѣ пресератѣ дп ипма лѣи.
Креще'л віне де тіпър, ші ва енш дпн ел
зп лъчаафър, пъръсеце'л кѣ тотѣл, ші се
ва алене дпн трѣпсѣл зп монстрѣ дп лар-
га патърѣ. Ваі дпсѣ ші іар ваі де ачела,
каре дпн зшърѣтате саѣ дпн негрѣжѣ аѣ
леневіт крещереа лѣи!

Маре мпъне, кѣ отѣл пентрѣ де а'шп
кѣшпга авері, се арѣкѣ дп челе маі марі
прімеждіи, дпшп пъръсеце патріа ші тóте,
шп се дпкреде некѣпоскѣтелор знде але
очеапѣлѣи, пѣмаі шп пѣмаі ка сѣ'шп пóтъ
сѣтѣра сетеа чеа маре дѣпѣ азр; лѣкрѣл
чел маі греѣ дп дпплінеце, прімеждіиле
ле сѣпъне, іар пентрѣ фії сѣи, пентрѣ те-
сазрѣл чел маі преціос чел пóте авае о-
тѣл сѣпт сóре, се левенеце а'шп консе-
кра треі патрѣ мпъте пе зі, кѣтева óре пе
септѣшпѣл. Саѣ пóте авае отѣл пе лѣ-
теа ачеаста врепн скоп маі новіа декѣт
а ферічі пе чеі асемепа лѣи?

(Ва зрпа.)

ПѢТЕРЕА АРМАТЪ ШП АРТА МІЛІ- ТАРЪ ДЕЛА ДНТЕМЕЙЕРЕА ПРН- ЧНАТѢЛѢИ ВАЛАХІЕЙ ПЪНЪ АКѢМ.

De N. Бълческѣ.

(Ѣрмаре.)

II.

Міліція, рѣдікареа глоателор.

Padѣ Negrѣ вінд дп Цара ромънеа-
скѣ гѣсі ачі деосевіте кѣпѣтѣпатѣрп пе
каре де шп ле сѣпъсе сіешп, дар тот ле

пѣстрѣ дптокміреа лор. Астфел тревѣ
сѣ фп пост органисареа дпн лѣзптрѣ а це-
рпї пѣпѣ дп времеа лѣи Мірчеа I., каре
дппгърдіи цеара дп жѣдеце, дѣнд ла фіе-
каре пѣміре дѣпѣ рпѣл чел маре че трече
прпн трѣвѣл.

Ел дпntind а органиса тот статѣл о-
стѣшнече, дппгърдіи жѣдеделе дп кѣпѣтѣ-
пїи де о mie оамепї, фіе-каре сѣпт зп кѣ-
пїтан. Ачесті кѣпїтанп авааѣ пѣтере ад-
міністратівѣ, жѣдекѣтореаскѣ шп остѣшеа-
скѣ дп жѣдеце. Ла Кѣмпѣлзпг шп Тър-
говпще фпнд ораше капїтале а церпї, кѣ-
пїтанѣл кѣрмѣитор пѣрта тітлѣ де Дворпк.¹⁾

Кѣпїтенпїле ераѣ, дп пѣмър де опт-
спрезече пѣмаі дп Ромѣнїа маре, прекѣт
зрмеазѣ :

Дп жѣдецѣл Слат-Рѣтпк, треі кѣ-
пїтѣпїи: „Фокшанпї, Традіста, Мѣксїенпї.“
Чеа д'ѣпѣтѣл дпн ачесте кѣпїтѣпїи ера маі
дпсеппнатѣ, шп се пѣмїа: „Кѣпїтѣнїа чеа
маре а Фокшанѣлѣи де марѣне.“ Еа а
авѣт дп зрмѣ шп жѣмѣтате де Тѣѣ. Рѣ-
тѣшпдѣ дпн ачестѣ кѣпїтѣпїе с'а маі дп-
пѣт пѣпѣ дп времїле маі де кѣрѣнд, шп
с'а пѣмїт „Бѣчїѣкашї“ шп тѣѣлѣи Бѣчїѣк.²⁾

Дп жѣдецѣл Бѣзеѣ о кѣпїтѣпїе а
„Тѣргѣлѣи Бѣзеѣлѣи.“

Дп жѣдецѣл Прахова кѣпїтѣнїа „Пло-
щѣлѣи.“

Дп жѣдецѣл Дѣтмвовїда кѣпїтѣнїа „кѣ-
пїтанїлор Тѣрговестїи.“

Дп жѣдецѣл Іаломїда треі кѣпїтѣпїи:
„Лїкїрепїи, Стелпїка шп орашѣл де флочї.“

Дп жѣдецѣл Ілфов треі кѣпїтѣпїи:
„Чїокѣпѣпїи, Олтенїда шп Гергїда.“

¹⁾ Кантакѣзїно ф. 62.

²⁾ Фонтїно т. 3 ф. 350.

„Ап жѣдецѣ Влѣшчї дѣвъ кѣпїтѣнїи: „Odiboe ши Daia.“

„Ап жѣдецѣ Мѣсчел ши жѣдецѣ Арцеш кѣпїтѣнїа „орашѣлѣ Кѣтѣвлѣнї.“

„Ап жѣдецѣ Олтѣ дѣвъ кѣпїтѣнїи „Слатина ши Ъда.“

„Ап жѣдецѣ Телеорман кѣпїтѣнїа „Рошилор de Bede.“

„Ап Ромѣнїа мїкъ кѣрмѣитор ванѣл, ераѣ деосевїте кѣпїтѣнїи, дїн каре чеѣ маї днсемнатѣ ера а Чернецѣлѣи, ши се пѣтїа ка ши а Фокшанѣлѣи: „Кѣпїтѣнїа чеа маре а Чернецѣлѣи, de марѣне.“¹⁾ Рѣтѣнїа дїн ачеастѣ кѣпїтѣнїе с'а дїнѣт пѣлѣ ла 1830.

Ачестї 18,000, „Катане саѣ слѣжїторї де скѣтеалѣ“ дїн Ромѣнїа маре, прекѣт ши чеї дїн Ромѣнїа мїкъ пѣ прїмїаѣ леафѣ, че се скѣтїаѣ de оаре-каре дѣждїї. Еї ераѣ органисацї остѣшенѣе, ши днпѣрцїцї ка ши арматѣ дн чептѣрїї ши декѣрїї, ши се пѣтїаѣ маї дн деосевї: „Казачї Марталочї ши Казачї Катарацї.“²⁾ „Ап време de паче еї ераѣ дндаторадї се факѣ гарнїсоана орашелор ши а тѣргѣрїлор ши сѣ пѣзеаскѣ перѣнд „тѣрѣнїеле“ (гранїдїле).“³⁾

¹⁾ Kantakzino ф. 56. — Historica relatio de statu Valachiae.

²⁾ Baur ф. 69. — Fotino т. 3. ф. 357. — Sulzer т. 3 ф. 253.

³⁾ Пазѣ гранїдїлор дїн векїте ера фоарте страшикъ. „Днтр'ѣн хрїсов а лѣї Петрѣ Водѣ фечїорѣл лѣї Мїрчеа Водѣ дїн анѣл 7069, Септ 4. се араѣ, къ дн времеа лѣї Пѣтрашкѣ ВВ. „Воїкъ къ четашїї лѣї, ши къ алдї Ромѣнї дїн Потел фїнд пѣзїторї ла марѣнеа Дѣнѣрїї ка сѣ пѣ треакѣ прїведї саѣ алдї фѣкѣторї de реле, еар еї п'аѣ пѣзїт марѣнеа вїне дѣнѣ леѣеа веке, ши аѣ треакѣ прїведї прїнтр'ачел лок, ши пентрѣ ачеастѣ вїнѣ а лор леаѣ лѣат Пѣтрашкѣ В. В. треї шѣгѣвїнї.“

„Ап време de рѣсвоїѣ слѣжїаѣ сѣвт мареле спѣтар. ¹⁾ Ънїформа лор ера алѣастрѣ. ²⁾ Деосевїт д'ачесте кѣпїтѣнїи ераѣ мѣлте сате de катане органисацї еарѣнї остѣшенѣе фѣрѣ леафѣ, авѣнд пѣмаї оаре-каре скѣтїрї. Ачесте катане дїн сате авеаѣ кан не кѣте зп воер. Астфел чеї de сѣвт дѣворнїк се пѣтїаѣ „дѣворнїчеї;“ чеї de сѣвт спѣтар, „спѣтѣреї;“ чеї de сѣвт постелнїк, „постелнїчеї;“ чеї de сѣвт вїстїер, „вїстїернїчеї;“ чеї de сѣвт пахарнїк, „пѣхѣрнїчеї;“ чеї de сѣвт комїс, „комїсеї;“ шчл. ³⁾ „Ап време de рѣсвоїѣ ераѣ дн актївїтате сѣвт кѣпїтѣнїїле лор, еарѣ дн време de паче шедѣаѣ пе ла каселе лор кѣвтѣндѣшї de лѣкрѣ кѣмпѣлѣи. Д'ачї а венїт проверѣл атѣт de мѣлт кѣпоскѣт дн Цара ромѣнеаскѣ ши Цара Молдовїї⁴⁾ „дела армѣ ла сапѣ.“

Ачѣастѣ а фост мїлїцїа саѣ ландверѣл дѣрїї.

Ла о трѣвїндѣ неапѣратѣ, саѣ кѣнд патрїа ера дн прїмеждїе се кїема „рѣдї-кареа глоателор.“ Цѣпанїї (воерїї) атѣнчї къ фечїорїї лор ка нїѣе Domnї Феодалї се рѣдїкаѣ къ ванїерїле лор ши слѣжїторїї лор ка се апере мошїа (патрїа) amenїцатѣ. ⁵⁾ Асемїне тот породѣл ера дндѣ-

¹⁾ Baur ф. 56.

²⁾ Sulzer т. 3 ф. 252.

³⁾ Kantakzino ф. 57. — Historica de statu Valachiae. — Fotino т. 3 ф. 358.

⁴⁾ Органисацїа пѣтерїї арматѣ а Молдовїї а фост асемїнеа ка а Цѣрїї ромѣнецїї, къ преа пѣдїнѣ деосевїре. Веѣї Кантемірї „дѣскрїереа Молдовей.“

⁵⁾ Кѣ воерїї ераѣ нїѣе Domnї Феодалї слѣжїнд ла рѣсвоїѣ къ велѣеала лор, о тѣргѣрїсеѣе ши Georgio Tomasi (кан 3 ф. 37), каре фїнд секретарѣл прїнѣлѣї Сїѣцїмѣнд Баторї, а

торат съ се рѣдиче дн арме съвт команда воерилор ши а къпитанилор тиилор. ¹⁾

Дн пичі о Цара ка дн цериле ротънещї ачеастъ цепералъ армаре нѣ с'а днтъмплат маї де тѣлте орї. Днведерат есте къ кѣ о асемине де минънатъ органицаре остъшеаскъ, цѣара ла требвїнцъ пѣтеа пѣне дн пичїоаре ши 100,000 оаменї. Nimenї дар нѣ се ва маї мїра акѣм кънд ва ведеа дн історїе пе Радѣл VIII. ла 1538 дн ачеле времї де диспонараре а прегѣтї о арматъ де 80,000 оаменї спре а о трїмїте дн ажѣторѣл лѣї Іоан Заполїа принцѣл Трансїлванїеї, днпротїва сълтапѣлї Сѣлѣїман. ²⁾; пе Мїрчеа II. ла 1550 а днтїмпїна пе претендентѣл ла трон, Радѣ Іліе, къ 80,000 останї ши 36 тѣврї ³⁾; пе Александрѣ II. ла 1577 а мерѣ днпротїва Молдовенїлор к'о арматъ де 40,000 оаменї ⁴⁾; пе Мїхаїл Вітеазѣл а інтра дн Молдова ла 1600 къ 50,000 останї. ⁵⁾

Че матерїе дѣрероасъ де гѣндїре! Ротънїї ѣлкъ дн веакѣл а XIV. пе кънд тоатъ Езропа ера къфѣндатъ дн варварїе, авеа нїще інстїтѣцїї къ каре дн ачеле времї ар фї ажѣнс о нацїе пѣтернїкъ дн Езропа, дакъ зпїреа ар фї domnїт днтре дѣпшїї! Фїе ка рѣтѣчїрїле пѣрїнцїлор пострї

съ пе слѣжїаскъ де пїлдѣ, прекѣм вїртѣцїле лор де дндемн! Фїе ка съ нѣ зїтѣм д'ачї днаїнте, къ зпїреа фаче пѣтереа статѣрилор ши прїа зртаре ферїчїреа лор.

(Зрмеазъ дн карте.)

Zioa de 14. Октомврие дн тѣпѣстїреа сфїндїлор трїерархї дн Іашї.

Domnї Молдавїеї чеї патрїодї ши днвѣпѣтѣцїї саѣ сїргѣїт ашї немѣрї пѣтеле лѣскънд пїлдѣ зртанїлор съї, нѣ нѣмаї прїн враѣл лор чел пѣтернїк апѣрѣндѣшї сеаѣ лѣцїндѣтї цара, ши прїо леѣвїрїле дн лѣзнтрѣ, че маї вѣртос прїн ашезѣтѣнтѣрї плѣкѣте лѣї Дѣмпнезеѣ ши оаменїлор. Днтре ачедїа Молдова нѣмѣрѣ ши пе Васїліе водѣ албанїтѣл, че domnї дела 1634—1654; зртеле вїнефачерїлор сале сѣнт нещере днкъ пѣлѣ астѣлї ши вор рѣтѣлѣ вечнїче. Бїсерїка сфїндїлор трїерархї дн Іашї, моащеле (релїквїїле) сф. Параскївеї ши шкоалеле нацїонале днтетеїате де дѣпсѣл, днзѣстрате къ треї мошїї ши фeredѣл дн Іашї, днгїдїте вѣлпѣ акѣм де гречїї кълѣгѣрї ши днїте ла 1828 де Domnѣл Іоан Стѣрза, днвѣпѣтѣцїте апої сѣнт днгрїжїреа Д. С. Мїхаї Стѣрза, атѣт кънд ера епїтрон, към ши акѣм ка domnїтор, тоате ачесте ши алте вїне фачерї вор пѣстра пѣрѣреа пентрѣ принцѣл Васїліе о скѣмпѣ адѣчере амїнте.

Бїсерїка, ачестѣ фрѣмѣсѣцѣ о Молдавїеї, есте зп кап д'оперѣ дн мїнїатѣрѣ а архїтектѣрѣї веакѣлї ал 17.леа; парѣзѣ нѣмаї къ есте аскѣпсѣ ка ши о лѣтїпѣ сѣнт оборок; къчї дн партеа деспре анѣсе сѣнт днтїнд нїще болцї веї ши нїще граж-

требвїт се къноаскъ вїне пе Ротѣлї ши інстїтѣцїїле лор. „I Voiaři zice ел, sono nobili difendo obligati a proprie spese a la guerra.“

¹⁾ Когѣлїчеанѣ т. 1 ф. 241.

²⁾ Engel т, 1 ф. 215.

³⁾ Natalis Comitum universae sui temporis libri triginta ab ano 1541—1581. Venetiis, 1581.

⁴⁾ Леатонїсѣцѣл цѣреї Молдовїї (1352—1591) ф. 300.

⁵⁾ Когѣлїчеанѣ ф. 206.

dîbrî; дн партеа деспре мiazъ поапте шî ръсърîт деспре злiца mare, есте днкiсъ de нище кiлiи шî dъrene, прiн акърора чер-дактрi алтернатiв се iвекъ вiсерикашî, mi-penî шî нiмфе сiрене сеаъ шî алте фiинде de сексъл фръмос, вестiте прiн авантърi кавалерещi шî версърi de serenade. Дн партеа деспре мiazъzi се афлъ zidîриле шкоалелор национале деасъпра зпор волте, че се стъпжнесп днкъ de кълзгърîi гречî, дн протiва порънчiлор окърмiреi; зпа дiн ачеле волте есте о пiвницъ дн а-девър domneаскъ сеаъ маi вiне дн адерър пентръ вецiвî zidîтъ, къ маi тълте гръве плiне de чел маi взи шî маi векiз нектар, дiн кареле нище ганимезi пегрîi корчидi пъ-тицi цiганî, акъм словозидi дн контра воiнциеi зпора, дн тоате зiмеле скоткъте о порцие доаъ спре а стъмпъра сетеа челор къвиошî, че се остениръ тоате поаптеа петрекънд дн прiвигiерî шî днцe-пънкънд.

Biserika, de шî пъ атът de mare, есте тоатъ zidîтъ дiн пеатръ чiоплитъ шî съпатъ пе дiн афаръ дн варелиефърî къ зп вржъ дн фреско, къ доаъ търнърî шî о волтъ коперитъ къ фер алъ дъпъ фокъл дела 1827. Дн лъзнтръ днкъ се вьд кътева врже съпате шî короапеле зпор сфiнци зъгръвидi пе пърецi. Дн мiжлок днпре-цiъръл канделаврълвî (полiкандрълвî) спън-зъръ анипатъ de 8 лапцърî о короапъ de бронз днкеiетъ дiн въкъцi, шî дн фiеще-каре въкатъ цiфра В. В., адекъ Vasilie Vodъ. Кiпъл лъi Vasilie Vodъ към шî а социеi саме шî а фiзлвî сьъ, късзте къ фiр, се пъстрeaзъ днкъ шî пъпъ астъзi.

Maî de 'ncetnat e dînadрепта днтре страна domneаскъ шî а мiтрополiтълвî дн-

аджккътъра дн пърете днтре доi стжлнi, зп кiп de тазсолеъ, знде днтр'зп сiкрiъ de арцинт дн парте полеiт къ азр, се о-дiхнесп моаштеле челе непрецъите але сфiн-теi Параскiвеi къмпърате къ сьме днсе-мпате шî адъсе de фъндаторъл ачестеi вi-серичi. Клоподнида вiсеричеi есте чел маi палт търн дн Iашî шî се афлъ деспърдiт zidîт деспре злiца mare, пе сьпт дънсъл се афлъ поарта, iаръ дн тржисъл паза чентралъ de фок.

Днкъ къ о zi маi пайнте адекъ дн 13. се днчепе сьрвъареа. О тълдiме de oamenî de тоате върстеле шî стърiле се адънъ'аиче дiн тоатъ цара, ба шî дiн ло-кърî маi депъртате пентръ деосебите прi-чинi. Пе ла порци веzi дн тоате пърциле фъккiерî шî калiчî (чершiторî), iаръ дн лъзнтръ маi пайнте de а ажънце ла ракла сфiнтеi, доаъ шiрагърî de кълзгърî къ фе-лiзрî de фелiзрî de оасе сфiнте, днтре ка-ре се зiче, къ дн ани трекъцi с'ар фi афлат вр'о кътева къ препъс. Дн мiжлокъл вi-серичеi се пъне сiкрiвл къ моаштеле сфiнтеi, акъм дескiс, къчi алфел пъмаi дъминiчеле шî сьрвъторiме ла кiноник, саъ дъпъ че-ререа ргъгъторiлор се дескiде; iаръ деа-дреапта пе о странъ сьъ масъ маi тълци скрiиторî фiеще-каре къте къ зп дiск дiн. пайнте скрiъ пътеле челор че вор а фi по-менiци. Дн зшiле днпърътещî зп преот de мiр фъръ леафъ фаче ргъгъчiзп къ гъра, iар зп кълзгър пъндеце ла дiскърiле челе de арцинт, ловiте de арама днкiнъторiлор сьрачî саъ de арцинтъл шî азръл челор а-въцi, ка пъ кътва врео монедъ сь саръ de пе дiск.

Атът вiчерниа, кът шî лiтъргия а доа-zi се фак къ mare помпъ, дъпъ каре ани

еаѣ ши маї паїнте сїкрїзл се скоате афаръ
 c dın вісерїкъ дп мїжлокъ огрѣзеї, зндє
 дпкїпъторїї дп дппресоаръ dın тоате пѣр-
 цїле de dımїнеацъ пѣпъ дп сеаръ. Сфѣр-
 шїндѣсе dерїmonїа ши дппрѣцїїндѣсе тѣл-
 цїтеа, се пѣтѣръ ванїї адѣпацї de пе ла
 дпкїпъторї, їаръ хѣртїїле, пѣшїте помел-
 пїче, се пѣп ла о парте.

А треїа зї дп 15. се фаче поменїре
 фндаторїлор пѣшїцї ктїторї ши се дѣ масть
 mare, дпсѣ пѣ сѣрачїлор, дѣпъ хотѣрѣреа
 фндаторїлор, че тот лор, адекъ кѣлѣгѣрї-
 лор; кѣ ачест прїлеж се маї траг ши кло-
 потеле; аша дечї се дпкее ачесте зїле
 de сѣрѣаре. Сѣракъла се дптоарче акасъ
 флѣтѣнд ши остенїт вшѣрат de пѣкате ши
 de челе доаѣ треї парале че ле маї авеа,
 їаръ кѣвїосѣла се кѣлкъ акасъ сѣтѣл ши
 кѣ пѣнга плїпъ. Чеї дої треї преоцї de
 mїр молдовенї, че dїп неконтенїт слѣжѣва
 вісерїчеї, се шѣлцѣтеск ши еї, дакъ се дп-
 вреднїческ de капѣтъ такар кѣте чеѣа dїп
 чеѣа че кѣрде пїнтре дѣдетеле Гречїлор.
 Оаре кѣм сѣнѣ трѣтацї Ромѣнїї дп дара
 гречеаскъ ши дп алте локѣрї, зндє гречїї
 грѣеск dїп мїла ши dїп дѣпѣрїїле Молдове-
 нїлор? Прекѣт ам азїт дела кѣлѣгѣрїї че
 аѣ фост пе аколо, апої de пѣмаї дѣк чеѣа
 кѣ сїне, сѣнт прїмїцїї фоарте рѣѣ сеаѣ пїчї
 кѣм.

††.

ЛА ZIOA ANIVERSALЪ 1844 OKT. 20.

(D. C. D. G.)

Doriam ca сѣ те vїzїt, сѣтї фак о datorїе,
 De пѣ dїп sentimente такар dїп фѣдѣрїе,

Кѣчї асфел фаче лѣтеа, ши п'ашї фї еѣ дпгѣї.
 Карактеле асѣзїї пе вѣзе се тѣсоаръ;
 Вїртѣтеа се апасъ d'а зрѣї греа поѣоаръ
 Ши лашѣл терѣе весел дп сѣрѣкателеї кѣї.

Фїїнд кѣ moda дпсѣ пѣ поате сѣ се 'тпаче
 Кѣ minе акѣм d'odatъ, еѣ пѣ цїѣ кѣм ашї фаче
 Кѣ кѣрѣтѣла кѣ дѣхѣл сѣ пот а тѣ 'пѣпѣла.
 Алерг ла тѣсе 'ндатъ . . . кѣ віе рѣежѣне
 Сѣрїѣ асте верѣзрї сѣрѣте, ши плїп de сїмдїцїїне
 Дпчеп кѣ ал теѣ сѣфлет пѣзїїп а те зра:

Дп їнїтѣ'дї сѣ фїе о начѣ, о пїетате,
 Дп сѣфлет о вїртѣте, зп dor de лїбертате,
 Че чере веакъла пострѣ прогрѣсѣлїї менїт;
 Дп касъ'дї стрѣлѣчѣаскѣ фавоареа порочїрїеї;
 Фамїліеа'дї сѣ гѣсте плѣчѣрїле dorїрїеї;
 Ши верѣла теѣ ла черѣрї сѣ фїе азїт!!!

Г. С.

ENIGMЪ.

Чїнчї семне дпї аратъ
 Ып верѣ ши зп сѣвстантїв:
 E идеал на лѣкрѣ,
 Дар верѣла е актїв;
 Пе сѣвстантїв дп аре
 Тот омѣл негрешїт,
 Дар патїма дп фаче
 А фї de ел лїпсїт;
 Ачесте семне с'афлѣ,
 Ка верѣ, ла сїнгѣрїт,
 Дп тїпп презент ши аратъ
 Че 'п вѣчї пѣ е чїнстїт.
 О фанѣтѣ вїцїоасѣ
 Прїп верѣла дпї пѣтеск,
 Ши сѣвстантївѣла есте
 Ып дар dѣтнезееск;
 Сѣнт пѣмаї оаменї сїнгѣрї,
 Че аст вїцїѣ дп сѣвѣршеск,
 Ши їарѣп пѣмаї оаменї
 Д'аст дар се фолосеск.

Епр. Вїнтерхалдер.